

„Застава“ излази сваки дан осим недеље и дана за сунцем.

Цена је за Угарску за целу годину 28. кр. на полу године 14 кр. на четврт године 7 кр. на један месец дана 2 кр. 40 пот. За Аустрију, Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију, Америку и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на целу годину за Угарску 4 кр. на пола године 2 кр. на четврт године 1 кр. а за Америку и остале земље 6 кр. 50 пот. годишње.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За сгласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јована Т. Чавића.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-контото 12008.

Нашим читаоцима!

Југарња мала „Застава“ неће моћи за неко време излазити. Ишла је министарска наредба, која забрањује продају новина на улици, а ваша мала „Застава“ могла је да постоји понавнише од улице продаје.

Није ништа вечно, па се надамо у скоро, да ће и ово бити краја. Данашња влада покушава својом наредбом, да запуши уста слободној штампи. Но то кроз дуже време није ником пошло за руком, па неће ни данашњој влади. Народ је дужан, да се против овога брани. А он ће се бранити тако ако сиромашнији чланови нашег народа, који се не могу претплатити, буду куповали поједине бројеве велике „Заставе“, која ће од сада излазити најмање на 6 страна, стаје 5 новч. = 10 потура, но ми нисмо у стању да дајемо те броје јефтиније.

У оним местима, где се „Застава“ у дућанима не продаје, тамо треба наш сиромашан свет, да се удружи, те по двоје по троје, да се претплате на „Заставу“. То неће бити тешко, јер ми примамо претплату и месечно, та претплата стаје 2 кр. 40 пот., иначе уповоружемо још на „Заставу“ од петка; ко плати 1 кр. добија кроз три месеца једаред недељно „Заставу“ најмање на 6 страна.

„Застава“ ће излазити до даље промене сваки дан, изузимајући недељу. Излазиће као и досада тромесечно 7 кр., месечно 2 кр. 40 пот. а поједини бројеви 10 пот. — Све ће бити онако, као што је било пре но што је почела излазити двапут на дан.

Позивамо све чланове српске народне радикалне странке и пријатеље „Заставе“ да у своме месту и околини учине све могуће, да се у појединим местима нађу продавци — трговци — (где до сада таквих нема) и да пораде на томе да они слојеви нашег народа не остану тамо без листа, који су до сада куповали „Заставу“ по улицама.

ПОДАШТАК.

РОДА И ГЛИСТА.

— К. Евалд. —
(Свршетак.)

Прође неколико дана. Родац је шетао по врту, сетио се разговора са глистом, па хтеде је опет видети. Дође до оног места, где је први пут срео, па викну:

— Глисто! — али не доби одговора. — Глисто изађи, хоћу да се разговарам с тобом.

— Не смем — одговори глиста из јамице.

Рода се ражљути, па тресну о земљу великим кљуном. Поплашена глиста измили из свога уточишта и у смртном страху стаде се увијати око родиних ногу.

— Њој није мило да изађе, када је ја зовем? — рече рода сурово и стаде на једну ногу. — Зар она не зна ко сам ја а ко је она? Треба да сматра за част, што сам је удостојно своје пажње и хоћу да говорим с њоме!

— Ваше превасходство, немојте се срдити на мене — рече глиста дрхтавим гласом. — Уплашила сам се, а и ви сте ми сами рекли, да вам не изађем пред очи када сте гладни.

— На моју реч можеш се ослонити! — примети рода важно. — Попричај ми де, мила моја, што о своме животу. Досадно ми је, а нама, великој господи, не смета, ако се мало познамо са животом простог народа.

— Па шта да вам причам, шта би вас

У овим тешким данима, морамо да стојимо у чврстој вези са целим нашим народом. А не сме се дозволити ни то, да „Застава“ материјално посрне, јер она нема друга извора, до ли народа свога.

Уредништво и администрација „Заставе“.

Нове алмажанске смицалице у епархији темишварској.

Извели смо низ смицалица, које алмажански починише по епархији темишварској само да одрже власт у својим рукама од 1902. године. Кад не може да помогне оно са изменом броја скупштинара и изборника, нашла су нове неприлике. С тога су почели међу радикалним бирачима протуривати мисао, да општине бирају по пропису, као и до сада. Но кад им је речено: ми ћемо бирати по налогу и ако је то један насилнички акт. Кад се састанемо у скупштини, тамо ћемо се питати за јуначко здравље. После овакога одговора настало је питање: — Шта сад?

На ово питање је алмажанска странка, или боље котерија, смислила ово: при избору изборника да учине смицалице и своје људе да изабере. У свакој општини ће се то употребити, где то буде потребно, а почела је челенка, жалосна јој мајка, почела је челенка, жалосна јој мајка, почела је челенка, жалосна јој мајка. Ево шта се тамо догодило:

Савата је црквена скупштина и скупило се 47 скупштинара, а за правоваљан закључак треба 52, па је то била мука. Трчао је звонар, црквењак, па су трчали још ситији алмажански репићи, али скупштинара никако. Шта да се ради? На послетку се приступи раду, те невани гост, који није Меленчанин, није скупштинар ни председник, заузима председничко место и отвара скупштину. Одмах је прочитана и његова листа изборника, неколицина су викали: хоћемо, хоћемо, а овај намет-председник је прочитане одмах прогласио за изабрате и скупштину затворио.

занимало? — запита скромно глиста. — Ја радим из све снаге, бушим земљу, ријем јамице.

— Шта! — рече рода, — ти ријеш јаме где живе жабе? То је похвално! Јаме, где жабе живе?

— О не, — рече глиста. — Ја не радим тако велике радње. Ја бушим дубоко у земљи само врло узане пролазе.

— А да ли ти што користиш, на пример, родама?

— Да. Пре свега, ваше превасходство, можете ме појести кад зажелите...

— То знам и ја, — рече рода. Немој ми то тако често спомињати. Но, а даље?

— Па ријем земљу да може растити трава, цвеће и дрвеће. Припремам земљу за садове.

— А, дакле, одвратно блато куд ја гацам, то је твоје дело?

— Извините, ваше превасходство, то није одвратно блато, него плодна земља, на којој расте све растиње, а растиње је храна бубица, бубице су храна жаба, а жабама се храните ви и ваша благородна породица.

— Мислиш ли ти да је све то не знам? — запита рода. Подиже високо једну ногу и гледаше с висине глисту. — Само сам хтео да те испитам колико знаш. Како ти правиш ту... како је зовеш?

— Црницу, влажну земљу за садове, — рече глиста.

— Да, да.

— Ево како. Из земљине дубине истурјем

Бадава су га скупштинари уповорава ли, да није био довољан број скупштинара, да скупштином мора руководити председник и да се мора избор обавити гласаницама, да, на послетку, има и друга листа (радикална). На све се овај војвода алмажански, у белој шубари, није ни осврнуо, него је одмах сео и написао брвојав у „Браник“, којим је јавио, да је његова (алмажанска) листа у Меленцима продрла једвогласно.

Како је продрла, то се у главном види из овога, а видиће се и боље из поднеска, који ће се поднети епархијској скупштини.

Но оставимо ову ствар, нека иде својим путем, али ово велимо Меленчанима: Меленци су негда били челенка у епархијској скупштини и епархији, водили су тамо српску велику реч, а сада су спали да буду путундије пропалих величина, који мисле да се знање огледа у белим шубарама. Заиста су се ти меленачки велики покојници и на овај избор морали превинути у гробу!

Оваки је у главном био избор и у Брањеви, просто се ником не да доћи до речи, па се прогласи за свршено оно што господар Богдан, Љуба, Марко и т. д. донесу у црпу, што је свршено у алмажанском табору. Али и ту се неће застати, него ће се то исто чинити и при избору у Кикинди, па и у другим изборним местима (Бечкерек, Темишвару и Араду). Главно им је то, да ма какву већину изведу, па да учине при верификацији као 1902. године. Дакако, радикална странка с овим треба да рачуна и да се не да изненадити. Идемо да видимо! §

Арнаутлук у Хрватској и Славонији.

Из хрватског изборног среза.

Да у краљевинама Хрватској и Славонији врло рђаво стоји и са личном па и имовном сигурношћу, то је позната ствар.

земљу на површину да је огреје сунце и киша овлажи. А земљу са површине одвлачим доле. Тако ја мешам земљине слојеве све дотле, док не постану једнака маса.

— Врло мудро! — рече рода; — а даље?

Глиста домили ближе и поче живо причати — није се навикла на слушаоце.

— Да ли сте, превасходство, опазили кад год опало лишће увијено. То је мој посао, то ја радим у ноћној тишини када ми нико не смета. Ове ноћи ћу опет на тај немил посао. Уситним земљу око листа, подвучем се под њега и увлачим га полагао у моју јамицу. Када листа сасвим нестане под земљом, ја га тада претварам у најбољу црницу.

— То је врло занимљиво, — додаде рода.

— Ах, — уздахну глиста, — када би сви

били тако милостиви као ви! Нећу да се хвалим, — други би то учинили хиљаду пута боље од мене, али нико неће порећи, да ја поштено вршим свој посао, мучим се из све снаге и никоме не шкөдим; зато је врло жалосно, што ме сви презиру и мрзе. Господе, смиљуј ми се! Навијем ли баш када је ваше превасходство гладно, или када ваши млади господичићи, што још не излећу из гнезда, желе свежа јела, тада збогом животе мој! Све је то, најпосле, по неком поретку и ја нисам томе противна. Али зашто нас сви људи мрзе и газе ногама? Зову нас гадилем, одвратним, брљавим створовима, али реците ми по души, шта би ми радили у влажној црној земљи? Људи нас газе ногама са уверењем, е ми не

Но оно, што се у последње време догађа, то већ прелази у арнаутлук. А тај арнаутлук врши управо славна земаљска влада и њени органи, управне и општинске власти. Откако је почео изборни покрет они не мирују и све су им мере добро дошле, само да застраше и заплаше народ. Где не помажу обећања ту су насиља. На тај начин мисли влада са својим органима да победи при скорашњим изборима. Сваки чиновник је добио налог да остави све на страну и само бодро да пази шта народ говори и мисли, а још бодрije да пази, да нико не долази у народ, који опозиционалац и који би говорио против владе и њених кандидата. Уједно је било потребно једним драконским примером застрашити свакога, да то и не покуша. И то се учинило са др. Алексом Ивићем.

У Брестачу је била забава. После забавног програма играло се и веселило у дворани. У једној соби је био увелико бележник Шојат. У дворани се наздрављало. Устао је и др. Ивић да поздравља Брестовчане, који су тако лепу забаву приредили, са тако одабраним програмом и т. д. О политици није било ни речи. На то улети у дворани накресани бележник Шојат, да др. Ивићу забрани здравицу. Шојат није био на тој забави кр. комесар, већ гост, који је као и сваки други дошао, да се позабави и откуда му онда права да и здравице забрањује. Кад др. Ивић рече у кратко Шојату, да нема права да му забрањује здравити и кад је продужи здравицу разјарени и накресани Шојат, повика на се режани да др. Ивића силом одстрани. По себи се разуме да је тај Шојатов дахилук огорчио присутан народ, да су ови протестовали против тога и добацили неколико огорчених али оправданих речи Шојату који је нашао тад за мудро, да се повуче у своју собу, и продужи весеље, а да се не појављује више у дворани.

У Грабовцима се др. Ивић у приватној соби једног својег пријатеља, састао са десетак људи и с њима разговарао о приватним па и нашим јавним приликама. Комесар уђе одједном унутра и рече дру Ивићу, како га нешто зове г. началник. Не рече да је то званично и у име закона. Др. Ивић запита, зашто началник кад га тражи, не дође тамо где је он, др. Ивић. И комесар одговори, како ће рећи то начелнику. Др. Ивић није разговарао ту о политичким стварима, већ о земљорадничким задругама, књижицама народним и другом.

У Кленку је био такођер заказан поузванички састанак. Тај је састанак био заказан у касини. Сам началник дође у кућу трговца Које Стојановића и рече, да ће морати дру Ивићу ускратити реч,

јер један „удругар“ учитељ Јаносевић то захтевао буде, с тога је боље да се састанак не одржи у касини, већ у кући Које Стојановића. Свештеник је остао при оном, како је раније закључено било, да састанак буде у касини и ту је началник ускратио реч дру Ивићу.

После свега овога, донела је власт ову осуду:

„Прекршај § а 12. тачке а) цесарске наредбе од 20. априла 1854. почињен по окривљенику тим што је:

1) на дне 15. фебруара 1906 у Брестачу пригодном неке славе држао предмноштвом народа политички говор, а да није за обдржавање скупштине областну дозволу исходио те што је том пригодном забрану општинског бележника Шојата, да политички говор не држи, с поругом одбио, велећи му:

„Ја сам више од вас учио, ја знам више од вас, ја нећу слушати, ја ћу даље говорити, те тим велику узрујаност међу сакупљеном светином проузрочио“;

2) на дне 18. фебруара 1906 у Грабовцима без областне дозволе држао предмноштвом људи политички говор, те што је такођер и овде одбио отпорно с поругом налог општинског начелника;

3) на дне 19. фебруара 1906 у Кленку усупрот забране општинског начелника обдржавао политичку скупштину у тамошњој гостиони.

Ради прекршаја означена у рубрици IV. пресуђује се др. Алекса Ивић из Буђановаца упоромом § а 11. цесарске наредбе од 20. априла 1854. на казан за твора у трајању од 8 дана, те на спошење путна трошка Шојату и Живановићу свакоме по 10 кр., укупно 20 кр., и то у року од 14 дана под претњом политичке оврхе.

Проти пресуди је дозвољен призив у року од 3 дана на краљевску жупанијску област у Вуковару, с тим, да исти не обуставља извршбу казнене пресуде, која се има одмах извршити.

Рума, 24. величае 1906.

Видио:

Краљевски котарски предстојник

Новаковић в. р.

Славко Марковић в. р.,
краљевски котарски пристав*.

Извели смо верно како је ствар текла и из тога се јасно види, да су сви наводи у осуди лажни. И њен кретенски је састав најбоље карактеристичан.

Пред судом је изнео котарски пристав др. Илићу онај број „Заставе“, у ком је реч о његовој бораву у Брестачу и у Грабовцима и питао га, да ли је то све истина. А кад је овај рекао да јесте, пристав је

онда то исто питао и натарише брестовачког и грабовачког, да ли је све тако било те и они потврдише да јесте. И тад донесе пристав познату пресуду и хтеде одмах др. Ивића да уапси. Једва му даде 24 сата дозволе. Тад донесе др. Ивић лекарску сведошбу, да је оболео доиста и извршење пресуде одгођено је док не оздрави. Др. Ивић је доиста назебао и оболео.

Још је званично речено др. Ивићу, да се ни у једном селу не сме појавити, јер чим се појави, биће много горих последица по њега. Не сме ни у једном селу стварати састанке. А из поуздана извора дознајемо још и то, да су сви бележници у хртковачком изборном срезу добили налог, да одмах са жандарима протерају др. Ивића, чим се у њиховој општини појави, и то да га спроведу управо у котарску област. Осим тога наложено је још бележницима, да одмах растерају сваки скуп било на улици, било у двористи људи „паора“ и да припаде на паоре из другог села, шта раде и чиме се занимају, кад у њихово село дођу.

Земаљска се влада љуто вара, ако мисли да ће насиљем и дахилуком што постићи. Свет и са овим арнаутлуком према др. Ивићу није заплашен, већ само још већма огорчен. Др. Ивић уложио је међу тим призив на вишу власт, те ћемо видети, да ли ће и она јавно признати арнаутлук свој, као што га признају њени подручни органи.

Избор изборника за темишварску епархијску скупштину.

Из Деске нам јављају, да су тамо изабрани све радикални изасланици, који ће бирати епархијске скупштинаре. Изабрани су ови: Шандор Старчевић, Тоша Туцаков и Рада Стеванов.

*
Кликидска „Садашњост“ доноси ову вест: Избор изборника за епархијску скупштину темишварску обављен је прошле недеље у Мокрину и Карлову. Изабрани су у Мокрину на основу споразумне листе ови црквени скупштинари: Паја Бадрљица, Влада Домба, Младен Јовић, Мита Кнежев, Живан Кувичаћ, Ника Николајевић, Љубко Новаков, Живко Перић, Јоца Попов Шијачки, Стеван Радосављевић, Светозар Степанчев, Мила Србљин, Тима Челековић. — У Карлову изабрани су махом чланови радикалне странке: Лука Исакон, Шандор Ковачев, Јоца Пејић, Милош Пењавски, Милан Попов, Обрад Попов, Марко Станићев, Милан Чокић, Стева Цуцић, Младен Ђукићин.

осећамо бола, па нас мирно натичу на удице. О, када би ваше превасходство знало, како поступају сурово и неправедно са нама, скромним малим раденицама!

— Хм, хм! — примети рода дубоко замисљена. — Ти постајеш лепорека кад одрешити језик. Заиста, ја те жалим!

— Срдачно вам благодарим, — рече глиста, клањајући се понизно. — Видите, нама ништа није слађе после свршена дневна рада, особито после јаке кише, него тихог летњег вечера пузити по кизавој, влажној земљи. Тада нам је тако добро и угодно, пузиш по мевој, влажној земљи, бираш себи лишће, да се с њиме ноћу сладити, па благосиљаш судбину своју. Али због злих људи често не смеш да измилиш из своје јамице. Не би ли ваше превасходство рекло коју добру реч за нас грешне, — рече молећиво глиста.

Рода забринуто почеше кљуном перје на репу, па одговори дубоко замисљена:

— Не знам, управо, шта да ти кажем. У нечему ти имаш право и ја те жалим искрено, али не могу ти обећати да нећу променити ћуд када огладним. Промислићу о твојој молби на тенаве. Ти, давако, знаш да људи мене јаво цене, мада таманим силне жабе, змије и много других корисних животиња. Али ја сам леп и угледан, а осим тога, — знаш, — оно донашање деце... Промислићу, промислићу.

— Од срца вам хвала, — одговори глиста радосно. — Из благодарности према вашој

доброти спремна сам да ваш учиним услугу...

— Ти хоћеш мени услугу да учиниш?! Чуј ме, драг, — ти се мало пребацујеш, — одговори рода строго и узе опет озбиљан вид, подиже једну ногу.

— Не сасвим, — рече глиста повизно, — ја врло добро знам каква сам ја ништица према вама. Само сам хтела да вас опоменем на опасност што вам прети.

— Не разумем, какву опасност ти спомињеш, — рече рода. — Мени ништа не може загорити. Мене сви највећма поштују, и ко се усуди да мене дирне, тога постиже строга казна. Теби није у глави баш све као што ваља, драговићу мој!

— Молим вас, будите тако добри, саслушајте ме, — рече глиста. — Видите, ми свуда ријемо наше јамице, па како нас је врло много, сва је земља избушена овим рупицама. Само у једном врту има нас више од педесет хиљада... Ми смо подрили сав дом... Оломићем вас да се дом једва држи и ако не данас — сутра ће се распасти у парчад!

Рода мало што не паде од грохота. Узлете на кров и исприча жени, како га је насмејала глиста, е ће она разрушити цео дом.

*
Прође недеља и рода се не сретне са глистом. Једног летњег дана роде, — отац и мајка, — стојали су на крову, мило гледајући своју децу у гнезду.

— Шта је то? — викну наједном мајка.

— Чини ми се као да се кров заљуљао.

— А? И ја сам нешто оче... — поче рода, али још и не доврши а дом се сруши са ужасним треском. Облак беле прашине диже се небу а обе роде полетеше.

Гнездо им би затрпано дебелим слојем развалина, а младунци родини удављени под развалинама.

Вечером разговарале су роде, отац и мајка, о несрећи својој.

— Како сам ја могао и помислити да та глупа глиста говори истину? — рече родоц. — Сада ћемо га наћи и уништити без милости. Она и њезин род је крив смрти наше деце, — они су, проклети, подрили дом!

Роде одлетеше у врт и почеше ласкаво звати глисту. Али глиста је чула тресак дома, па се скрила дубоко у земљу.

Најпосле роде одлетеше. Кад настаде тамна ноћ, глиста измили из јамице и задовољно се истеглила по влажној, росној трави.

— Како је загушљиво сада, — помисли, — данас ће зацело бити пљуска. Леп је живот, особито када знам да је његово превасходство одавде одлетело. Истина, био је дружеван господин, али док је живео ту у суседству, вечито сам била у страху и немиру, дрхтала сам е ће ме наједаред опазити када га глад заголица, — тада би зацело пропала. Али сада га нема, па могу слободније данути.

С руског Зоран.

Јављају нам из Батоње: У недељу обављен је код нас избор изборника за епархијску скупштину. Изабрани су једногласно чланови српске народне радикалне странке: Пера Јунгулов, Арса Видиџки, Јова Станојев, Жава Галин и Прока Тимотић.

Јављају нам из Срп. Боке, да је на покладе срп. црквена општина изабрала за изборнике епархијских скупштинара: Саву Ђурчина, Васу Жавића и Луку Шербана. Сва тројица су чланови српске народне радикалне странке.

Ме хала. Јављавам вам, да су у јучерашњој скупштинској седници једногласно за изборнике изабрани: Милан Гавриловић председник црквене општине и Вл. Трџански перовођа, чланови српске народне радикалне странке.

К р и з а.

Од како је нестало у Угарској уставности, Фејерваријева влада је неуморна у издавању наредба, којима хоће да поново оживи у Угарској некадање Бахово доба. Министри се натичу, који ће више издати наредба, да што пре оживотворе то доба. Особито су вредни у издавању наредба министри Лукач, Криштофи и Лањи. Јуче су угледале света две такве наредбе. Једна је управљена против слободне штампе, друга се отворено коси са уставношћу. Одређивање државног прорачуна искључиво је право сабора, а овај је то одрекао данашњој влади. Сабор су распустили, а државни прорачун спроводи влада путем наредбе. И сада ће Фејерваријева влада да каже, да је она законита влада, та има и прорачун!

Министри у Бечу.

Јуче у подне био је Фејервари код краља на аудијенцији. Није познато, шта је свршено том приликом. — Јуче пре подне је био пак заједнички министарски савет под председништвом Голуховскога ради трговачких уговора. На савету у првом реду било је речи, да се продуже преговори ради трговачког уговора са Србијом.

Намере владе.

Влада пре свега намерава, да колико год може ограничи штампу. Настојаваће свим силама, да савлада жупаније, у томе неће бирати средства. Покушаће, да спроведе новачење. Ако јој то не пође за руком, онда ће — како пишу горњи листови — изазвати опћи страјк пољских радника и надничара. Страјк би отпочео на Ђурђевдан. Кажу, да се пољски радници већ организују, а сацијалисте јако агитују у том правцу. — Говори се, да влада хоће путем наредбе да обави изборну реформу и онда ће наредити нове изборе.

Поротни судови.

У судским круговима прозвела се вест, да влада намерава да издвоји из делокруга поротних судова оне парнице, које се покрену због увреде величанства путем штампе и дражења против власти. Ове парнице ће у будуће решавати редовни судови. Очекује се у скоро министарска наредба о томе.

Распродавање листова.

Министар унутрашњих дела Криштофи издао је наредбу, којом забрањује продавање листова по улицама и јавним местима. Наредба ова управљена је против слободне штампе, њоме хоће да је ограничи. Разлог овој наредби једино је то, што је влади непријатна штампа и хоће да јој досади, где год може. Министар унутрашњих дела до душе наводи за разлог: да листови заводе јавно мњење, агитују против владе и власти и тиме ремете ред у држави, доводе у опасност опћи мир и јавни поредак. Свакако да ови разлози не стоје. Министар забрањује до даљег наређења му продавање листова на улицама, јавним местима и по кућама. — Наредује, да се листови имају свагда одузети од продавцаца. Који грешу против наредбе

биће кажњен затвором до 15 дана и новчаном казном до 200 круна. Продавање листова дозвољено је само по књижарама, а такође и по духанским и другим трговинама, као и на железничким станицама до даљег наређења министрова.

Новачење.

Некоји будимпештански листови тврде да је Фејервари отишао у Беч једино ради новачења. Хоће да изнесе пред краља владин предлог, у којему се наводе средства, с помоћу којих би се могло одржати новачење. Спомињу више начина, по којима хоће влада да покуша спровести новачење. Као што смо већ јавили, хоће да нареди мобилизацију, јер тада би имали права да држе новачење иако законодавно тело није дало новаке. По другима: влада ће путем наредбе позвати оне, који треба да иду на новачење да се сами пријаве, тима ће отпустити трећу годину службе. Ову вест полуванично побијају. Међутим некоји знају и то, ако се не пријави довољно новака, онда ће с помоћу жандарма и војника хватати момке, који треба да иду на новачење.

Политички преглед.

Изборна реформа у Аустрији. Изборна реформа, на основу општег правогласа, коју је аустријско министарство поднело аустријском државном сабору, изазвала је највеће незадовољство. Нису задовољни са њима ни Немци ни Словени. Немци нису за то, што би они хтели таку изборну реформу, којом је потпуно осигурана немачка превласт. Словени пак зато, што су они неправедно ускраћени и што неће бити заступљени са оном количином посланика, која би им по броју душа припадала. Том реформом је у напред удешено, колико би посланика имао који народ, и од тог се не би смело одступати. Вештачки удешена изборна реформа по себи се разуме да она и не може задовољити. Природно је да су поред таквих неадекватних политичких прилика и посред тога незадовољства поникли гласови, да се промене и устав, који би још више осигурао немачку превласт по што је данас она осигурана. Као што се види у Аустро-Угарској овладала је општа криза. И док бечки опци хоће у Аустрији да је угуше извештаченом изборном реформом дотле у Угарској хоће да је угуше апсолутизмом. Увериће се у брзо, да неће успети ни једним ни другим да поврате редовне прилике и здраве односе, већ да ће припушено ало избити још већим махом.

Питање Марока. На конференцији у Алгесирасу не могу још никакo да се сложе у питању полиције и банке у Мароку. Ни француски изасланици а ни немачки неће да попусте. У погледу уређења полиције у Мароку поднео је изасланик марочког султана Ел Мокри предлог у коме предлаже да у пристаништима четир државе уреде полицију: Француска, Италија, Шпанолска и Аустро-Угарска. Осим тога изразио је жељу, да Аустро-Угарску пошаље тамо своје часнике — Мухамеданце из Босне, те би ови са француским часницима Мухамеданцима из Алжира одабрали остале часнике. Држи да би таква полиција задобила поверење марочког становништва — У питању о банци у Мароку постоје такође два предлога француски и немачки, који јако ударају један од другог. Сада је исти Ел Мокри израдио трећи предлог, који се отприлике држи средине између прва два предлога, али ипак ипак нагиње немачком нацрту.

Вести из места и са стране.

Одговор Ракошијев српским новинарима.

На брзојавни поздрав српских новинара мађарским новинарима одговорио је председник мађарског новинарског удружења, Евгѐн Ракоши овим брзојавом, који је отприлике тако гласи: У својој борби за своја права

и своју слободу — народи морају рачунати на моралну потпору других народа, јер међу цивилизованим народима треба да има солидарности у патриотским осећањима и у љубави к слободи. Патриотизам и слобода одржавају народе и воде их к њиховим вишим циљевима. У том смислу захваљујемо нашој српској браћи на њиховом топлом пријатељском поздраву и ја вас молим да будете код њих тумач наших и другарских братских осећања.

Српско народно позориште у Сентомашу.

У Сентомашу је дружина срп. народног позоришта имала сувишак од 2446 кр. Овакав је сувишак постигнут и пре четир године; кад су се млађи људи измирили у погледу позоришта, те у одбори на претплату позвало цело грађанство. Ове године је још и веће осећање, а и гажа већа, па је била још друштвена корисница која је преко 500 кр. донела. Заиста похвално!

Занатлијска забава.

Пишу нам из Ст. Бечеја 13. (26.) фебруара: Јуче у недељу на последње повладе давало је овдашње српско занатлијско певачко друштво забаву у корист набавке друштвене заставе. Програм је био изведен на опште задовољство, што се има приписати у заслугу њиховог младог коровође г. Мите Хаднађева. Друштво је било врло расположено, те се играло и певало дубоко у ноћ. Лепо је било видети у великом броју беше заступљен наш занатлијски па и ратарски staleж. Увидело се и код нас једном да занатлија осам свог заната треба да негује друштвеност и све што унапређује и подиже занатлијски staleж. Наше занатлије — како се види — ово свесно схватили, што овом приликом и доказаше, а на даље до њих стоји да у томе истрају и још лепше успехе покажу.

Забава је била врло лепо посећена, беше и страпаца на њој, а и приход је — како чујемо — као никад до сад. Штета је што се забава није приредила у већој просторији, јер су просторије код „Ловачког Рога“ тако уске, да се једва могло кретати. Држмо да би власник у свом интересу баш могао начинити једну већу дворану, да се после не тузи како Срби омаловажавају начело „свој свој“.

Али морамо овом приликом на жалост нешто и приметити, на име: да на забава тој није било ни једне породице од наше српске интелигенције. Ми ово не би ни спомињали, али овима који највише вичу како се код нас србује, дугујемо да приметимо. Занатлијску забаву ти Срби нису нашли за вредно да посете. Али када се приређују какве мађарске забаве, па и чивутске, ми на тим забавама увек видимо у лепом броју заступљену нашу српску интелигенцију, па чак видимо да неки и суделују на тим забавама. На забава мађарског певачког друштва упао нам је у очи и првен појас, а то за забаву српске занатлијске дружине ваљда не приличи! Ако тако ви господо мислите, евала вам! Онда боље оставите народ себи самом, па Бог а душа му! Та ми видимо кад је овде мађарско позориште да Срби исто посећују, дакле на мађарско позориште има се новаца и помаже се, а наше мезимче са дефицитом из Бечеја сдлази. Ево господо, како се у Ст. Бечеју србује!

Гост.

Весео поп.

Пишу нам из Борова, код Вуковара: Право кажу: какав поп онако и село! Наше Борово данас не може нико познати, ко зна за оно старо, мирно Борово, тако се изменило од како нам је дошао за администратора поп Мирко Булић. Изменило се село сасвим према њему. Пре нисмо имали ни једне свирачке дружине, али од како нам је он дошао имамо три. Он као „весео брат“ врло води свирку, те издашно потпомаже тамбураше. Ну пре њега се није код нас ни пало толико, колико данас. Пре смо имали свега две биртије, које су једва животариле, сад напредујемо и у томе. Имамо их већ четир и све врло добро „раде“. Код нас је пре било срамота, да се ко напије, а сад је сваки час весеље у бартијама, те имамо често прилике да гледамо, како пијане људе улицама прате тамбураши. И то не само недељом и свецем, но и радни данима, па и за време великих постова. Никома за то није зазор, нити се стиди, јер то је данас чак и дика — та забоба то ради и пона. Особито се младеж угледа на њега. Нашем попу Мирку је највећа наслада бавити се по крчмама, гостити се и пијанчати, те је тражећи те наслади заборавио и за веронаучку и остале своје свештеничке дужности. Та његова заборавност већ нам је дошло грдила, те смо се жалили и консисторији, али до данас не доби смо још никаква решења.

Мораћемо предузети даље кораке, само да бисмо се курталасали овог „веселог“ попа. —

Један Боровчанин.

Српска читаоница у Черевцима.

Пишу нам из Черевца: Овде у месту основана је пре месец дана „Српска читаоница“ са чисто националним смером, у којој се држе искључиво само српски листови. У читаоницу су се уписали осим местне интелегенције, трговаца и обртника, такођер и ратари, у свему 84 члана раздељени у две плаћевне врсте. Сваке недеље после подне држи по један члан од управе јавно предавање, читаће и тумачење; тако: парох о верском моралу, лекар о неговању здравља, бежежничар о устројству државном, управи и важнијим законима, учитељ о српској историји, пољопривредним стварима и т. д. Похађање ових недељних јавних предавања је све веће са врло добрим успехом. Читаоница ће се додати и библиотеком за народ и делити књиге на читање. Последњег покладног дана одржано је и забавно вече са лепим распоредом и добрим успехом. — Надати се, да ће Черевчани знати одржати ову лепу и потребну установу, која је са толиким успехом отпочела свој рад.

Римске насеобине.

У Кестхељу су ушли у траг старим римским насеобинама близу блатног језера. На пустари близу Кестхеља је римско земљиште звано Могенцијана отпочело да се откопава. То земљиште су заузеле римски насељеници које је тек после неколико столећа упропашћено. Од зграда су једино они видови одржали се који су имали дубок фундамент у земљи. Једно здање је близу 200 метара дуго. Велики полукрузи тремови и стубови показују основан план зграде које су морале лепе бити. Осим тога нађени су још других 10 које мањих које већих зграда. Улице су широке. У ископницама се налазе многе ствари које доказују просвећеност Римљана. Нађен је многи новац римских царева, много мамуза, копља, сломљене сабље, коте од бронзе и гвозђа. Накит и много пољопривредних справа као и разног посуђа. Прекјуче је нађено од бронзе посуђе, који су прави ремек дело римске творевине.

Ухапшен милијардер.

Из Рима јављају новине, да је милијардер Вилем Вандербилт са својом супругом на свом путу са аутомобилом у Понтедери прегазио једно дете од 6 година. Аутомобил је одма заустављен од света који се искупио, и ружио милијардера, а кад су му почели и песницама искупљени претити, он потегне револвер у самообрану, на то се искупљени још већма разјарише и навале на њега отму му оружје, искушкју га а где који га и песницом дохвати, тако да је једва утекао са женом у једну трговину и склонио се. Но раздражен свет није хтео да се развије и хтедоше радњу да нападну но у тим стигоше и жандари који ухапсе Вандербилта заједно са женом. И тек онда се свет умирио и развишао. Дете је тешку озледицу добило на глави. Сад ако повреда на глави не буде велика и залечи се — зацело то дете неће више никад у животу глава заболети јер милијардер ће бити приморан да дете богато награди. А то би онда у тој несрећи и нека срећа била.

Колумбово јаје.

Борба против женских шешира у позориштима и концертним салама још никако није решена јер и ако већина долази на тим забавама у свиденим шаловима, и гологлаве, опет се нађе добра трећина која метне високе шешире, направи високе фризури, те онај који им седи за леђима у месту позоришта види јадну саћурицу пред собом, те је слободно поље вида и ако не свима гледаоцима а оно појединим и на даље остало „угрожено.“ Сад се нашао један читалац „Франкфурских новина“ који на врло прост начин то важно питање решава: Он предлаже: С једне стране мушки, а с друге женске. — Колумбово јаје.

Чувајмо свој образ.

Пишу нам из Лике а са неких страна из Баније, како услед великог одласка мушких на рад у Америку остају многе жене без мужева и да се тамо, гдје је морал био на висини као у Херцеговини, наочиглед догађају такве промене на горе, да су сви искрени родољуби забринути за ово стање, у које суновратце пада наш народ. — Истина Бог, материјално се не опада. Наше штедионице у Госпићу, Петровом Селу, Кореници пуне су улога на штедњу. Госпањска штедионица са основним капиталом од 100.000 круне исказала је у VIII. години свога рада чисту добит од

66 000 круна. Али сва та добит према оном што морално губимо слаба је.

Тровање бензином.

Међу многим течностима, које се свакодневно употребљују у домаћуку има их таквих, на које домаћица, баш зато што се често у кући употребљују, и не слуту да су отровне. Од тих отровних течности у првом је реду бензин. Недавно се у Берлину десило тровање бензином. Мати је са бензином чистила рукавице, а кад је изнела да их осуши, дете које је тек у собу ушло, зграби чашу са остатком бензина и испије на кап. Одмах му је повлило, лице му помодри, оно падне у несвест, а тело му се сво тресло. Послали су одма по лекара, који на жалост није могао детету никакву помоћ пружити, јер је оно већ на издасају било и свима присутним на очиглед у највећим мукама издануло. Један други случај се такође десило да је дете попило до неких 30 грама бензина. Детету је одмах повлило и почело му се подригивати на повраћање, али није повратило, него му је једино крвава пена ишла на уста. Мати је одмах послала по лекара и дала детету млека да пије. Али детету није ни млеко нити икакав лек који му је лекарик дао — помогло. Оно је за један сат опет умрло услед тровања. Из тих случајева се види, да бензин има у себи врло јаке састојке отрова, који брзо дејствују. Најбоље је средство добро испрати стомак, само што се за тај посао обично касно стигне, онда кад је све свршено и кад ништа више не помаже. Домћице које употребљују бензин за чистење одећа, нека га чувају и не остављају на така места, где може деца до руку доћи, јер ето бензин је отров, па се несрећа за час може десити.

После варошке скупштине.

На будимпештанској варошкој скупштини, која је била у суботу, пале су многе увредљиве речи о тројци представника: Фрањи Хелтајију, Ернесту Хехту и Карлу Рацу. Ове су сада изазвали на двобој дра. Евгена Андранског, Хехт Хенрика Барова, а Рац такође Бирова и дра Перла и Александра Полачека. Девери и једни и других расправљају данас ове „витешке“ ствари.

Брзојави „Застави“.

Стигли 15. фебруара.

К р и з а.

Будимпешта. Проглас коалиције народу истиче, како сабор није разрешен само за то, што владару у погледу војске неће да призна апсолутно владарско право, већ што хоће да осујете и право народа да по својој вољи одређује у економским питањима и не осврћући се на то да трговачки уговори без одобрења саборског нису обвезни. Проглас позива све држављане без разлике странака да се неуморно опиру свима незаконитостима владе, јер одбрана устава мора напослетку бити успехом крунисана.

Будимпешта. Гроф Андраши у својем отвореном писму на бираче још се строжије изражава но сам проглас коалиције.

Будимпешта. Министар унутрашњих послова разрешио је све одборе за благостање.

Будимпешта. Министар унутрашњих послова упутиће све оне жупанијске чиновнике, који траже пензију, да наставе свој чиновнички рад, не буду ли се одавали том позиву, биће свргнути са звања без пензије.

Будимпешта. Чиновници посланичких куће у подне ће се опростити са председником саборским Јустом. У своје одговору Јуст ће жестоко напасти владу.

Трговачки уговор Аустро-Угарске са Србијом.

Београд. Царинска звања отпочеће посао, чим се објави провизоријум са Аустро Угарском.

Прилике у Русији.

Лоц. Опљачкано је седам државних монополских стоваришта.

Варшава. Ухапшене су три особе, које су убиле генерал-директора Ваикселхилм-Иванова.

Т р г о в и н а.

НОВИ САД, 14. фебруара 1906. године.
Пшеница прве каквоће 16 к. 30 п. до 16 к. 40 п
Пшеница нова — к. — п. до — к. — п
Пшеница средња 16 к. — п. до — к. — п.
Пшеница лакша 15 к. 60 п. до 15 к. 80 п.
Наполица — кр. — пот. до — кр. — пот
Јечам нови 15 круна — пот. до 15 кр. 40 пот
Зоб 14 кр. 20 пот. до 14 кр. 40 пот
Кукурузу зрну н. 13 кр. 20 п. до 13 кр. 40 п
Кукуруз у клинцу. — кр. — п. до — кр. — пот.
Маст 148 кр. — пот. до — кр. — пот.
Сланина 148 кр. — пот. до — кр. — пот.
Сланина паљена 148 кр. — п. до — кр. — п

Свињи угојени тешки 100 до 102 пот.

Свињи средњи . . . 96 до 98 „

Свињи лаки . . . 90 до 94 „

живе мере,

Теоци 80 п. до 84 пот. по кили

Јагањци 90 к. до 100 к. по пару

Овци — кр. до — кр. по пару.

Лако је видети,

да средство, које доноси организму нових снага, овоме омогући, да спречи опасност од болести. То се даде постићи Скотовом емулзијом, препаратом, који је веома угодна куса и лако је пробављив, а од најфитије је медицинјалне јетрине масти с вапне-ним и натровним хипофосфатима. Јетрева маст помаже стварање здравог тврдог меса, а хипофосфати јачају нерве и повћавају животну снагу. — Рабар с великим еслићем (рибом) знак је гаранције за прави Скотов поступак.

Може се добити у свима лекарицама.

Кад се позовете на ове новине и пошљете 75 потура у поштанским маркама, послаће вам бесплатно боцу на пробу

Дра Емила Будаји-ја

„варошка лекарица“

Будимпешта, IV., Ваџа улица бр. 34/50.

Цена оригиналне боце К 2.50.

2 1-3

З В А Н И Ч Н Е

ц. кр.

510 80—120

„БЕЧКЕ НОВИНЕ“

(Wiener Zeitung)

Бр. 277. страна 775. доноси са похвалом признање лековитости Вилхелмовог антиартриститичног и антиреуматичног теја за чистење крви г. Франца Вилхелма, апотекара, ц. к. дворског набављача у Најнбирхену, Доња Аустрија, као што гласи:

По стеченим искуствима, са више страна можемо антиартриститички и антиреуматички теј за чистење крви као врло погодно средство у реуматичним болестима и костоболи препоручити. Његово особено дејство простире се на читаву крвну масу тела, као и на живчани склоп, јер спречава згушчавање крви, чисти крв у стомаку од угљеника, излучује слуз и жи- и лечи ватвор столице, које укупно даје повода означеним болестима.

При дугој употреби овог теја за чистење крви исти не шкоди варењу, већ шта више снажи га.

Особито препоручује се употреба овог теја у јесен, у пролеће, као и за ладније доба у години кад се те болести појављују и болесника јако муче.

Да би се сачувала од лаког подражавања овог теја, који не би био од успеха треба га поручити управо са главног деповатгосп. Франца Вилхелма, апотекара, ц. кр. дворског набављача у Најнбирхену (код Беча) или његових стоваришта.

Др. Раудниц.

Један пакет стаје 2 круне одавде, 1 пошт. коли са 15 пакета стаје 24 круне.

Добија се свугда у апотекама.

Објава дражбе.

Овим се објављује, да ће се дана 5. (18) марта о. г. пре подне у 11 сати у дворани суботичке срп. црквене општинне путем јавне дражбе издавати под закуп 142 ланца (а 2000 □ хвати) у једном комаду са економским стајама и засебно у једном комаду 20 ланаца ораће земље, која се налази у суботичком катару на пустари Турђану, а својина је добротворне закладе Јована Остојића и супруге му Терезије рођ. Зозук.

Земља ће се издати на 6 економских година почев од 1. октобра о. г. Искљична цена је по ланцу 44 круне. Сваки лиценатат пре почетка дражбе дужан је у име пишманлука положити 10 % од искљичне цене. Подробнаји услови могу се дознати код потписаног управитеља.

У Суботици, 10. (23.) фебруара 1906. године.

Вогдан Свирчевић

управитељ Остојићеве закладе.

192. 2-3

Свиларство у Бачкој.

Надзорништво над свиларством у држави издало је свој годишњи извештај о свиларству у години 1905. у бачкој жупанији. Бачка жупанија је прва пригрлила свиларство у Угарској, па и данас она у неговању свиларства стоји на првом месту.

Из споменутог извештаја видимо, да је у Угарској већа количина завијених чаура свилених буба у години 1905 него у 1904. години. 1904. год. било је чаура 1 милијон и преко 600 хиљада килограма, а у 1905. год. нарастао је тај број на милијон 950 хиљада килограма. Они, који су се бавили свиларством зарадили су 1904. год. 4 и по милијона круна, а 1905. год. 5 милијона и 150 хиљада круна. — Из истог извештаја видимо, да се у Угарској године 1880 бавило свиларством нешто преко хиљаду породица, лане 1905 год. дакле после 25 година — бавило се скоро 110 хиљада породица. 1880. год. завилало се 10 хиљада килограма чаура, лане пак милијон и 950 хиљада килограма; пре 25 година — свилари заслужили су за чауре свега нешто преко 22 хиљаде круне, лане 3 милијона и 448 хиљада круна. Просечна зарада једног свилара у год. 1880. била је 9 К. 56 пот.; у год. 1905. 18. К. 75 пот. — дакле удвостручила се. Радници по творницама и стовариштима заслужили су 1880. год. око 18 хиљада круна — 1905 год. пак милијон и 700 хиљада круна. Укупна зарада свилара у 1880. год. била је 40 хиљада круна — године 1905. пак 5 милијона и 148 хиљада. Ови бројеви најјасније показују, колико је свиларство за ових 25 година напредовало у Угарској. — За ових 25 година завилало се у Угарској 24 милијона и 250 хиљада килограма чаура, а укупна зарада свилара је скоро 66 милијона круна.

Као у читавој држави, тако је свиларство напредовало и у бачкој жупанији. Године 1880. бавило се у Бачкој свиларством 76 породица; завилало се хиљаду килограма чаура; зарада свилара је износила 2 хиљаде и 300 круна. Године 1905 пак бавило се свиларством 30 хиљада и 650 породица; завилало се око 600 хиљада килограма чаура; а зарада свилара износила милијон и 42 хиљаде круна. — Од године 1880. па до 1905. исплаћено је за чауре у Бачкој 14 милијона и 671 хиљада круна. Највећа зарада за чауре појединих свилара била је ланске године 176 круна, просечна пак 34 круне.

Из истога извештаја видимо, да се свиларство у Бачкој из године у годину све то више подиже и разгравана. Међу општинама, у којима свиларство напредује, видимо и ова српска места: Сомбор, Мартонош, Аду, Жабал, Турђево, Надаљ, Чуруг, Госпођице, Стари Сивац, Деспот Сент-Иван, Пирош, Кулпин, Ковиљ, Вилово, Турију, Пивнице и т. д. — Међу појединим свиларима пак, који су добили највише за чауре, читамо ове Србе и Српкиње: Пеја Стеванчев из Сомбора, Лука Црњак, из Деспот-Сентивана, Мара Лађарац из Бегеча, Перса Папић из Жабља, Илија Бегечки из Надаља, Шандор Парошки из Чуруга, Стеван Стојак из Старог Сивца, Марко Ђурић из Мола, Анка Влак из Титела, Игњат Турчић из Вилова, Јован Мрђанов из Стапара, Јула Старић из Сантова, Јова Јакшић из Бођана, Јела Живков из Деровце, Катица Крњајац из Лалића, Мита Симић из Брестовца, Мија Марић из Сварог Врбаса, Јела Радовић из Сентомаша, Анка Ројић из Тураје, Аврам Крстић из Старе Паланке, Тоша Петровић из Парага, Ацео Голубов из Силбаша, Ђока Турђевић из Гардиноваца, Урош Љубић из Горњег Ковиља, Перса Путник из Каћа и други.

Из овога извештаја видимо, да се свиларство гаји у Бачкој највише у оним крајевима, где живе Срби, Словаци и Немци. Наш свет сваке године зарађује отхрањивањем свилених буба, лепу крајцару, па му препоручујемо, да се и надаље бави тим корисним послом, да и надаље негује свиларство.

ЛИСТАК.

Где је срећа?

— Beniczkyné Bajza Lenke. —
(Наставак.)

— Уверићеш се о истинитости мојих речи и онда ћеш ми се поклонити, само не заборави мени аваније и парче хлеба треба!

Расгадоше се Ђура је дуго гледао за својим познаником, изгледало му је као да се жри да што пре испуни своје обећање.

Да ли ми је истину рекао? скоро гласно викну за њиме. Али, то је немогуће... Па опет, као да је и сам поверовао у то. Одлучно изговорена реч, увек има неког утицаја на човека, и он се бадава борио против овог утицаја, нада тако овлада њиме да нити је искао допушта, нити је наставио тражити Милку. У очи одређеног дана однесе посао, само да би сутра цео дан могао остати код куће и чекати Милку.

Како ли је смешна мисао, како варљива нада, каква ли немогућност.

Одређеног дана седео је и радио али очи му непрестано вратима погледаху. Десет сати је. Убуђење је све више расло. Ругао се, смејавао себе и своје лаковерство. Учинио му се да је лудо, детињасто оно што чини. Напоследку љути-то баца оловку и тако је све бадава било. Радити није могао, глава га је ваносила, мозак му престаде радити... Наједанпут осети неки пушањ, као да неко руку меће на браву, али нема довољно снаге да је отвори.

Пазиво је да не би пао, ухвати се за столицу, толики је немир овладао њиме. Напоследку врата се отворише. На врати се указа висока женска, са густим велем преко лица, а када диже вео, пред њиме уплакана и бледа стајаше Милка, она, за коју је мислио, да је више никад видети неће.

IV.

Да ли сањам? викну Ђура плеснувши се зачуђено.

Тужним погледом гледаше га Милка, у руци је држала новине, на уснама јој играо горак подсмешљив осмењ, када је оком премерила младића.

— Не сањате, одговори тамним гласом, шта више и не чудите се моме доласку, цело ово нашање није друго него претварање.

— Госпођице.

— Или зар мислите, да сам без речи могла отрпети ону срамоту коју ми нанесте, не давајући гласа о себи, да вас не повозем на одговорност? Ђура је зачуђено слушао.

— Зашто учинисте то? вапита га девојка бригнувши у плач. Шта сам вам спрешила, да ме тако понизите. Или хоћете да ме сасвим упропастите, срамотите и оно једно име, чију половину већ ми родитељи одузеше.

— Ја — вас — Милка? Да вас упропастим? Поново питах, да ли сам будан или сањам?

— И сувише сте будан а добро израчунасте последице нашега дела, када ове редове исписа-сте — горко одговори девојка.

— Ове редове?

— Прочитајте гласно, уживајте у нашем делу болу и тузи што је мени задосте.

Чудећи се Ђура прими новине и у њима ово прочита:

„Она млада женска, која је у Делиградској улици број 14. на трећем спрату број собе 63 становала и оданде без икаква трага нестала позива се, да у сопственом интересу даде знака о себи, у противном случају, позваће се полиција да је потражи, а то би за њу непријатно било.“

(Наставиће се.)

НАТЕЧАЈ.

Потписаноме друштву потребан је

ДЕЛОВОЋА

који мора бити квалификован књиго-вња Плата му се за сада одређује са 2200 до 2400 круна годишње Тражи се потпуно знање српског и немачког језика у говору и писму. Наступ 1. маја по н. к. Компетенти имају свјеручно писане молбе, сведошце о свршеној трговачкој школи као и досадањем деловању управити најдуже до 20 априла по новом календару

СРПСКОМ ЕСК. ДЕОН. ДРУШТВУ
у Митровици

200 3-3

[СРЕМ.]

ЗА МОЈУ ОВДАШЊУ МОДНО-МАНУФАКТУРНУ ТРГОВИНУ

ПОТРЕБУЈЕМ

ДВА СТАРИЈА ПОМОЋНИКА.

Исти морају бити самостални ваљани продавци, да су способни да репрезентирају да поред српско хрватског језика потпуно говоре немачки и мађарски. Оферти, преписи сведошце (које се неће враћати) и референције имају се упутити на

Јована Поповића
Паја Кићус
у Вуковару.

176 2-3

КРАЉЕВСКИ КОНЦЕСИОНИ ТЕЧАЈЕВИ КЊИГОВОДСТВА у Петроварадину.

Од 1. априла п р до почетка јула за мушке и женске изврсна настава у раним јутарњим часовима — темељито образовање и испит у Бечу. Настава на немачком, српском или мађарском језику. Извешће уз повратну пошт. марку за одговор треба упутити у Вршац

140 3-4

проф. Ј. Моган.

ПРОДАЈА ЛОЗЕ!

23.000 комада I. класе, лепи, здрави и јаки калемака у зелен, понајвише у пресеку.

20.000 комада I. класе калемака у дрво са лепим жилама.

14.000 комади слабијих калемака подисани има на продају. — Врсте су ове: Мустафер (Mustos fehér), бургундера, бакатора, скадарке, слакаменке, Фрманта, волујског ока, племенике (Gutedel), Нониглер и ризлинга, осим тога 10 врста тамјанике (Muskatetelra) столна грошља. — За чистоћу свих врста даће се јамчевина. Цена је пак врло јефтина. Добити се може код

BISTRICZKY KAROLY
Uj-Paulis (Arad megye).

159 3-6

МОДЕ ГАЛАНТЕРИЈСКА

И ГОТОВИХ ОВУЋА

РАДЊА

Л. НИНКОВИЋА

У ЗИМЊУ

потребује

два помоћника

и то једног старијег а другог млађег. Они који су изучили сличну радњу имају првенство.

Ступање одмах односно према споразуму.

152 3-3

Помоћник

млађи, струке шпедерајске, а донекле вичан и у продаји памука, може добити одмах место код Прве српске потрошачке задруге у Бач-Фелдварцу Понуде са ознаком плате прима

Велимир Швабјанков

180 2-2

председник.

СРЕМСКО-КАРЛОВАЧКА ВИНА.

Ко жели правог и доброг вина, препоручујем му моје из мог сопственог винограда, и то стара бела вина од више година, ризлинг, ружицу, жуто скадарку и фурминд

Особито је на гласу моје црно старо вино, црна скадарка и бургундер.

Вина су потпуно зрела за флаше. Распродаје се од 50 литара те на више.

Цене су од 50 потура по литри па на више, већ према врсти вина, али увек посве умерене.

Порудбине извршује брзо и тачно

МАРКО ПОПОВИЋ

поседник винограда
Карловци (Срем)

184 3-10

СРПСКА БАНКА У ЗАГРЕБУ.

Овим се објављује, да ће се

Х. РЕДОВНА ГЛАВНА СКУПШТИНА

акционара Српске Банке

одржати на дан 11. (24.) марта 1906. год. у 3¹/₂ сата послје подне у просторијама Српске Банке с овим

ДНЕВНИМ РЕДОМ:

1. Извештај управног одбора о раду и полагање рачуна за 1905. год.
2. Извештај надзорног одбора.
3. Одобрење биланса и рјешавање о давању разрјешнице управном и надзорном одбору.
4. Предлог управног одбора о подјели чисте добити.
5. Избор петорице чланова за управни одбор
6. Избор двојице чланова за надзорни одбор.

Акционари, који желе учествовати на главној скупштини, имају своје акције у смислу чл. 21. статута депоновати најдаље до закључно 3. (16.) марта 1906. год. у Загребу на каси Српске Банке односно у Будимпешти код Будимпештанске Филијале Српске Банке (Váci utca 34.) У Новом Саду могу се акције депоновати, код Централног Броеитнег Завода и код Српске Задруге за међусобно помагање и штедњу.

Но акције се могу депоновати и у другим мјестима, код свих српских новчаних завода.

У Загребу, 4. (17.) фебруара 1906.

Управни одбор.

Закључни рачуни за 1905. годину.

Имовина		Рачун изравнања на дан 31 децембра 1905.				Дуг		
	Круна	п.	Круна	п.	Круна	п.	Круна	п.
Готовина:					Главница:			
1) у благајни	422.902	19			45.000 акција по К. 200.—; од тога је уплаћено 34%		3060000	
2) на жиро-рачуна код Аустро-Угарске Банке	123.308	05	546 21	24	Резервни фонд		327700	
Папери од вредности.			1,210.025	73	Пензијони фонд		71351	49
Дужници:					Новчани улози		7727245	68
1) у конто-коренту	5,444.747	06			Повјериоци разни		5454616	91
2) конзорцијални послови	224.625	45	5,669.372	51	Остављачи остава:			
Мјенице.			8,139.939	86	на чување и руковање, и по текућим рачунима		6627512	70
Зајмови:					Полагачи кауција		74800	
на подлогу ручне залоге и непокретности			1,315.631	53	Преносни рачуни		42271	37
Непокретности			63,663	58	Неподигнуте дивиденде:			
Оставе			6,627.512	70	купон бр. 2 до бр. 4	444		
Кауције			74.800		" " 5 од год. 1900.	564		
Намештај и прибор	11.663	56			" " 6 " " 1901.	996		
по одбитку 10% отписа	1.166	36	10.497	20	" " 7 " " 1902.	1632		
					" " 8 " " 1903.	3996		
					" " 9 " " 1904.	13012	20644	
					Чист добитак:		260511	20
			23666653	35			23666653	35

Губитак		Рачун добитка и губитка на дан 31. децембра 1905.				Добитак		
	Круна	п.	Круна	п.	Круна	п.	Круна	п.
Камате:					Пренос из год 1904.		31744	91
на улоге, на употребљене кредите, преносне камате и пореза на камате			394336	97	Камате:			
Трошкови:					1) од папира од вриједности	75217	18	
плате, станарина, канцеларијски трошкови, поштарина и т. д.			77375	10	2) од мјеница, зајмова и текућих рачуна	611041	12	686258 30
Порез:					Провизије		27675	20
1) пословни	21898	07			Приход од непокретности		8777	10
2) на непокретности	2386	97	24285	04	Наплаћене отписане тражбине		1027	71
Отписи:					Разно:			
1) 10% од намештаја	1166	36			добитак на конзорцијалним пословима и разно		14961	97
2) равно	12770	52	13936	88				
Чист добитак:			260511	20				
			770445	19			770445	19

УПРАВНИ ОДБОР:

За књиговодство:

Михајло Ђукић с. р.

Петар Сучевић с. р.
подпредседник.

Ђорђе Велисављевић с. р.
директор.

Владимир Матијевић с. р.
председник.

Јован В. Барако с. р.

Др. Драгутин Грчић с. р.

Ђорђе Јагич с. р.

Др. Влахо Матијевић с. р.

Петар Николић с. р.

Александар Веселиновић с. р.

Исидор Добровић с. р.

Стеван Калембер с. р.

Ђорђе пл. Милевић с. р.

Петро Т. Петровић с. р.

Симо Гомирац с. р.

Евген Думча с. р.

Лазар Лађевић с. р.

Чеда Милићевић с. р.

Др. Богдан Стојановић с. р.

Др. Светислав Шумановић с. р.

Никола Ђук с. р.

На основу чл. 51. статута Српске Банке прегледали смо овај „Рачун изравнања“ и „Рачун добитка и губитка“, и нашли смо да су у свему тачни и исправни.
У Загребу, 3. (16.) фебруара 1906.

НАДЗОРНИ ОДБОР:

Филип Оичикус с. р.
председник.

Михајло витез Зубовић с. р.

Др. Ђорђе Ивковић с. р.

Др. Михајло Јоановић с. р.

Никола Петровић с. р.